

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การต่างประเทศของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน :
 กรณีการกักภาพลักษณะของประเทศ

ชื่อผู้เขียน นางนิตยา สุขดี

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร.มล.พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณีภูษิต ชพานนท์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนน อนุมานราชธน	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน กรณีการกักภาพลักษณะของประเทศไทย จากผลของการยึดอำนาจโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และเหตุการณ์ไม่สงบเมื่อเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่งกรณีทั้งสองนี้ได้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของต่างประเทศเป็นอย่างมาก

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์นโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะบทบาทของนายอานันท์ ปันยารชุน ว่าได้ใช้ความสามารถในการกอบกู้ภาพลักษณ์ของประเทศไทย จากกรณีวิกฤตทั้งสองที่อุบัติขึ้นในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่เป็นมืออาชีพเข้ามาแก้ไข โดยผู้ศึกษาได้ใช้ทฤษฎีการเมืองเกิ๋วทวน ทฤษฎีเรื่องภาพลักษณ์ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ และแนวทางการศึกษากลุ่มย่อย มาอธิบายถึงความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤตการณ์ที่ประเทศไทยต้องเผชิญในระบอบนั้น โดยเฉพาะการทำให้ต่างประเทศ เกิดความเชื่อมั่นและมีความมั่นใจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทย อันจะส่งผลกระทบต่อภาวะการลงทุน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทย ภายหลังจากการยุติของสงครามเย็น

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ผลักดันให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ประสบความสำเร็จในการกักภาพลักษณะของประเทศนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานของรัฐบาล โดยเฉพาะบทบาทของนายอานันท์ ปันยารชุนเองตามทฤษฎีภาพลักษณ์ และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ที่นายอานันท์ ปันยารชุน มีความสามารถในการจัดการและแก้ไขปัญหาของประเทศในยามวิกฤตได้

ทฤษฎีภาพลักษณ์และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ สามารถนำมาอธิบายการตัดสินใจในการ
 ดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ
 ประชาธิปไตย เปิดกว้าง ยืดหยุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากภูมิหลังทางการศึกษาในต่าง
 ประเทศ และประสบการณ์ของการรับราชการในกระทรวงการต่างประเทศมายาวนาน รวมทั้งการ
 ทำงานในภาคธุรกิจเอกชน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับรัฐบาลนายอานันท์
 ปันยารชุน และนักลงทุนชาวต่างประเทศ

การศึกษายังพบอีกด้วยว่าทฤษฎีการเมืองเกิยวพันธ์ได้ช่วยอธิบายถึงความจำเป็นในการ
 กำหนดนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์กับชาติ

ปัญหาที่เป็นปัจจัยภายใน เกิดจากรัฐประหารเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และเหตุการณ์
 ไม่สงบในเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่งเกิดจากการเรียกร้องให้แก้ไขบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2534 รวมทั้งการต่อต้าน พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายก
 รัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน ซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของนายอานันท์
 ปันยารชุน ได้ดำเนินการแก้ไขจนลุล่วงไปได้ด้วยดี

ในส่วนปัญหาซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกในขณะนั้น ได้เกิดการล่มสลายของกลุ่มประเทศ
 บริวารคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต รวมทั้งการสิ้นสุดของสงครามเย็นตาม
 ลำดับ ซึ่งทำให้ภาวะการเผชิญหน้าของค่ายประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์ลดลง พร้อมกับการ
 ให้ความสำคัญกับความร่วมมือและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะสมาคม
 อาเซียนมากขึ้น ซึ่งถ้าปราศจากผู้นำที่มีวิสัยทัศน์อย่างเช่น นายอานันท์ ปันยารชุน แล้ว ก็อาจไม่
 สามารถปรับการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก
 นี้ได้ กรณีนี้ชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีการเมืองเกิยวพันธ์สามารถที่จะนำมาใช้อธิบายได้ระดับหนึ่ง

ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำงานของคณะรัฐมนตรีชุดนี้ ได้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีเป็นแบบ
 ชุดเฉพาะกิจ โดยมีการแบ่งแยกการทำงานเป็นแบบกลุ่มย่อย เช่น คณะกรรมาธิการฝ่ายเศรษฐกิจ
 คณะกรรมาธิการฝ่ายความมั่นคงและต่างประเทศ ทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและรวดเร็ว
 สำหรับบุคคลที่เข้าร่วมคณะรัฐมนตรีก็ยึดถือความรู้ความสามารถ หรือเคยร่วมงานกับนาย
 อานันท์ ปันยารชุน มาก่อนแล้วไม่ว่าจะเป็นในภาคราชการและภาคเอกชน รูปแบบการประชุม
 คณะรัฐมนตรีแต่ละฝ่ายก็เป็นในรูปกลุ่มย่อยซึ่งยึดรูปแบบที่ไม่เป็นทางการได้ช่วยเพิ่ม
 ประสิทธิภาพและความรวดเร็ว ให้เกิดขึ้นกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลเฉพาะกิจ
 ในช่วงนั้น

Thesis Title	The Anand Panyarachun Government's Foreign Affairs: A Case of Rebuilding the Country's Image	
Author	Mrs. Nittaya Sookdee	
M.A.	Political Science	
Examining Committee :		
	Assoc.Prof.Dr.M.L.Bhansoon Ladavalya	Chairman
	Asst.Prof.Nat Chaparnond	Member
	Asst.Prof.Dr.Tanun Anumanrajadhon	Member

Abstract

This study is focused on the topic entitled "The Anand Panyarachun Government's Foreign Affairs: A Case of Rebuilding the Country's Image," which was resulted from the National Peace-Keeping Forces' seize of power and the 1992 Black May Incident which had also inflicted on the country's reputation and economy internationally.

The main objective of this study is to analyze Thai foreign policy, especially under the interim Prime Minister Anand Panyarachun who successfully corrected Thailand's national image from those two crises which occurred in 1991 and 1992.

The theoretical frameworks applied in this study are the linkage theory, images theory, personality factors and the small group approach which have demonstrated how the Anand Government successfully restored the country's credibility.

The study found that the essential factor that strongly accounts for the administration's success in rebuilding the country's image is the government role, especially Mr.Anand's role that concerns with the images theory and the personality factors,Mr.Anand has shown his democratic personality, open-minded view, flexibility and far-sighted vision which was resulted from his educational background in the West, his experience as a professional diplomat in the Ministry of Foreign Affairs and his expertise in working with the private sectors after being forced to retire from the government service. Those formed the trustfulness of the government and made the investors and the foreigners became more confident in the government.

Furthermore, the study found that linkage theory helped clearly explain the foreign policy decisions during the Anand Administration. The essential factor that strongly accounts for the administration's success in rebuilding the country's image is Mr. Anand's own ability to perform with much wit and eloquence which have impressed foreign media at home and abroad, as reflected in their coverage with respect to the internal problem; the case of coup d'etat on February 23 1992 and the external problem; the demise of the USSR and its satellite countries in Eastern Europe as well as the end of the Cold War and the ideological confrontation respectively. The Anand Government was able to adjust its foreign policy with the changing situations. Concomitantly, more attention has been given to economic cooperation and regional economic groupings especially ASEAN.

As to the performance of this Cabinet, the Anand Administration has chosen to work through the ad hoc manner by dividing the Cabinet into small groups, for example, the Economic Commission or the Security and Foreign Affairs Commissions which have facilitated and speeded up the government tasks. As far as the appointment of his Cabinet members was concerned, Prime Minister Anand made his decision on the basis of their ability and technocracy as well as his familiarity he had with them before both in the government and the private sectors. Small group and informal approaches have been applied to various kinds of meetings including the Commission meetings. This has increased efficiency and expediency to the conduct of foreign policy of the interim government during that period.